

NILS KJÆR (1870-1924)

I sin nekrolog over Nils Kjær betegner Carl Nærup ham som "vårt sprogs første skribent, gullpennen", og det er som den gudbenådede stilist han vil bli stående. Kjærs epistler er like glitrende i dag som da de ble skrevet, men enkelte av essayene er selvfølgelig ikke like aktuelle nå som den gang. Tiden går.

"Det lykkelige valg" ser det derimot ut til at man kan sette opp foran hvert eneste stortingsvalg; politikk og politikere er som de alltid har vært. 1913 eller 2003 gjør ikke store forskjellen på aktualiteten i f.eks. Celius' monolog der han forteller om det gode liv på Stortinget: "...der er det godt å sitte... og korridorene, Lavinia, korridorene!...". Lavinias kvinnekupp var særdeles aktuelt for en del år siden da kvinne-innrykket i kommunestyrene var massivt, men ellers er hele stykket fortsatt et allmenngyldig bilde på det politiske liv.

Nils Kjær var ingen spesielt flittig skribent, selv kalte han seg en "idler", men han var en flittig kafégjest. Det kan derfor knapt være noen tvil om at det beste i hans produksjon aldri ble nedtegnet, men forsvant i tobakksrøyk og whiskydundst. Dagen derpå er det vanligvis lite vellykket å rekonstruere viddet og humoren i foregående natts spirituelle konversasjon! Trolig er mange gode bøker gått i graven med festmennesket Nils Kjær, men vi får glede oss over det som ble publisert.

Bibliofilt har vi ikke funnet noe oppsiktsvekkende ved Kjær. De fleste av bøkene hans er det fortsatt relativt lett å finne. Selv Essays – som etter sigende solgte godt på Sør- og Vestlandet fordi man trodde det dreide seg om Esaias – kan en komme over gode eksemplarer av. Og til tross for at flere av bøkene hans ble utgitt i København, ble de fleste eksemplarene selvfølgelig solgt til Norge, slik at heller ikke disse titlene er sjeldne. Vi har fortsatt til gode å se en bok av Kjær priset til over 500 kroner, og det er vel som det skal være.

NILS KJÆRS FØRSTEUTGAVER:

- 1895: Essays. Fremmede forfattere. Bertrand Jensen.
Innbinding: Omslag, typografisk. Sjrirtingryggbind (antakelig senere salgsbind).
- 1898: Bøger og Billeder. Kritiske Forsøg. Feilberg & Landmark.
Innbinding: Omslag, typografisk.*
- 1902: Regnskabet's Dag. Skuespil i tre Akter. København. Schubotheske Forlag.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1903: I forbigaaende-. København. Schubotheske Forlag.
Innbinding: Omslag, tegnet, signert R. & CHR.
- 1907: Det evige Savn. To Noveller. Dekorasjoner av Hans Tegner. København. Schubotheske Forlag.
Innbinding: Omslag, med Nils Kjærs portrett. Kartonasjebind med portrett.
- 1907: Mimosas Hjemkomst. Skuespil i tre Akter. København. Schubotheske Forlag.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1908: Smaa epistler. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, illustrert av Brunjulf Larsson. Helsingjirtingbind med hummertegning på fordekket.*
- 1912: Nye epistler. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. Helsingjirtingbind.
- 1913: Det lykkelige valg. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1917: For træet er der haab. Tragikomedie i to akter. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk.

1920: Svundne somre. Epistler og artikler. Gyldendal.
Innbinding: Omslag med liten vignett. Helsjirtingbind.

Etter Nils Kiærs død er utgitt:

1924: Siste epistler. Med et forord av Ronald Fangen. Some & Co.
Innbinding: Omslag med portrett av Kjær etter tegning av Henrik Lund. Forlagsbind i tre varianter:
A. Sjirtingryggbind med papp-permer.
B. Skinnryggbind.
C. Lerretsryggbind.